

PERİFERİK ARTER HASTALIKLARINDA İNVAZİV (Balon ve Stent) TEDAVİSİ

Merkezi ve periferik damar ne demektir?

Vücudumuzdaki kan damarları vasıtası ile vücudumuzdaki her bir noktaya kan iletilmektedir. Dolaşım sisteminin pompası kalptir. Kalpten çıkan kan göğüs ve karının arka duvarına yerleşmiş olan aort damarına iletilir. Aorttan çıkan damarlar da göğüs ve karın içindeki organlara, baş, kollar ve bacaklara kanı iletir. Göğüs ve karın içinde yerleşmiş olan aort damarı santral (merkezi) atar damardır. Aorttan çıkan ve organları, kafayı (şah damarı) kol ve bacakları besleyen damarlara periferik damarlar denir.

Damar sertliği nedir?

Ateroskleroz, Latince bir kelime olup damar sertliği demektir. Normalde damarlar elastik yapıda olup damar duvarının içerisinde kolesterol ve kalsiyum birikmesi ile ateroskleroz gelişir. Damar duvarında kolesterol ve kalsiyum biriktikçe damarın iç çapı daralır.

Damar sertliği sebepleri nelerdir?

En önemli sebep, **sigara** içmektir. Şeker hastalığı, yüksek kolesterol, hipertansiyon, obezite, ailede damar hastalığı olması başlıca sebeplerdir.

Darlıklar nasıl derecelendirilir?

Damar çapındaki daralma %50 den az ise hafif, %50-70 arasında ise orta, %70-90 arasında ise ileri olarak derecelendirilir. Daralma hafif düzeyde olduğunda kan akış miktarını kısıtlamaz. Darlık arttıkça kan akışı engellenmeye başlar.

Kolleteral (köprü) damar nedir, önemi nedir?

Organı besleyen damarda darlık şiddeti arttıkça kolleteral damarlar (köprü damarlar) gelişerek organın beslenmesi sağlamaya çalışılır. Bazı hastalarda köprü damar olarak

isimlendirilen kolleteral damarlar çok iyi gelişir, gerekli kan akımını sağlar ve hastada hiçbir şikâyet ve belirti olmayabilir. Bu hastalar da tıkalı damara müdahale etmemek gerekir.

Periferik arter hastalığında tedavi

Tedavi temel olarak ilaç ile ve tıkalı damarın anjiyografi sırasında balon veya sten ile açılması veya bypass ameliyatı ile yapılır. Biz bu yazımızda bacak ve kol damarlarındaki tıkanıklıkların balon ve stent yöntemi ile tedavisini özetleyeceğiz.

Periferik arter hastalığının balon ve stent ile tedavisi ne zaman yapılır.

Gerek daralmış damar gerekse kolleteral damarların taşıdığı kan miktarı yetersiz olduğunda hastada şikâyet ve belirtiler ortaya çıkar.

Bu belirti ve şikâyetler

- a-** Hastanın uzuvlarında tıkanıklığa bağlı olarak yara oluşması
- b-** Çok az eforla ağrı
- c-** Günlük hayatı etkileyecek düzeyde hareket kısıtlılığı

Hastanın yaşı ek hastalıkları aktivitesi göz önüne alınarak tedavi ihtiyacı olup olmadığı belirlenir. Genç bir hastada 200 metre yürümek hayatı ciddi kısıtlayabilirken, yaşlı bir hastada kabul edilebilir düzeyde olabilir.

Periferik arter hastalığının balon ile tedavisi nasıl yapılır?

Kasık bölgesinden geçen bacak damarından veya koldaki damarlardan damar sistemine girilir ve buradan uzun bir tel tıkanıklığın olduğu damara itilir. Tel darlık bölgesinden de geçirilir. Telin vücut dışındaki ucuna balon monte edilir ve tıkanıklık bölgesine kadar itilir. Tıkanıklık bölgesine ulaşan balon şişirilir. Balon şiştiğinde uzun bir sosis şeklini alır ve tıkanıklığa yol açmış aterosklerotikdarlığı dışa doğru iterek damarın iç çapını genişletir.

Periferik arter hastalığının stent ile tedavisi nasıl yapılır?

Balon sonrası yeterli açıklık elde edilemez ise veya damarın iç yüzeyinde akımı engelleyecek yırtıklar oluşursa metal çatı vazifesi gören stent yerleştirilir.

Hastaya sadece balonmu yapılacak, balon ile stent beraber mi yapılacak veya en baştan stent mi yerleştirilecek?

Bu üç olasılıkta her vakada mümkün olabilir. Bazen sadece balon işlemi,bazen balon sonrası stent,bazende ilk baştan stent yerleştirilebilir. Hangi stratejinin yapılacağı baştan planlanabildiği gibi, işlem sırasında gelişen durumlarda strateji değiştirilebilir. Konunun uzmanı olan bir hekim mevcut bilgiler ve tecrübesi ilke en uygun tedaviyi işlem sırasında gerçekleştirir.

Doç. Dr. Selçuk PALA

Kardiyoloji Eğitim Görevlisi